

STORTINGET

Innst. 45 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:148 L (2019–2020)

**Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om
Representantforslag fra stortingsrepresentant
Bjørnar Moxnes om å gjeninnføre ferietillegget til
dagpengene**

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Vedtak til lov

om endring av folketrygdloven (gjeninnføring av
ferietillegget til dagpenger)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 4-14 skal lyde:

§ 4-14. *Ferietillegg*

Til medlem som har mottatt dagpenger i løpet av et kalenderår, ytes et ferietillegg til dagpengene.

Ferietillegget utgjør 9,5 prosent av de dagpengene som er utbetalt i kalenderåret.

Ferietillegget utbetales snarest mulig etter utgangen av ferieopptjeningsåret, eller når medlemmet har hevet dagpenger i en full stønadsperiode, jf. § 4-15 første og andre ledd.

II

Loven trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2020.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 22. juni 2020 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 7. september 2020 følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Gisle Meininger Saudland og lederen Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til Representantforslag 148 L (2019–2020) fra representanten Moxnes om gjeninnføring av ferietillegget til dagpengene, der det blant annet foreslås at Stortinget skal anmode regjeringen om å fremme forslag om regler om opptjening av feriepengene under arbeidsledighet med 9,5 pst. av dagpengene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at forslaget har sin bakgrunn i en situasjon med høy arbeidsledighet som følge av covid-19-pandemien. Flertallet vil peke på at arbeidsledigheten er jevnt avtagende, men at enkelte bransjer fortsatt vil bære preg av høy ledighet også fremover.

Flertallet deler forslagsstillers engasjement og viser til at regjeringen har iverksatt en rekke tiltak for å motvirke de negative konsekvensene av covid-19, herunder tiltak rettet mot arbeidsmarkedet spesielt. Flertallet viser til at regjeringen følger situasjonen svært nøye og er beredt til å iverksette ytterligere tiltak dersom utviklingen gjør det nødvendig.

Flertallet viser til svarbrev fra statsråden 7. september 2020, hvor det gjøres nærmere rede for årsaken til avvikling av ferietillegg. Flertallet viser til at ordningen ble erstattet med rett til ferieavvikling for langtidsledige. Flertallet merker seg at departementet vurderer dagens ordning som mer arbeidsmarkedsfaglig treffsikker og bedre egnet til å gi insentiver til overgang til arbeid, enn den tidligere ordningen med ferietillegg. Flertallet støtter statsrådens vurdering og foreslår derfor at forslaget ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at arbeidssøkere som mottok dagpenger i mer enn åtte uker i løpet av et år, hadde rett til ferietillegg frem til regjeringen Solberg fjernet ordningen i 2015. Disse medlemmer viser til at det gjennom koronakrisen har vært en svært høy andel helt eller delvis ledige blant Norges befolkning. Dette har resultert i at mange har blitt avhengig av dagpenger i korte eller lengre perioder. Disse medlemmer viser til at Stortinget gjennom krisen har fått på plass en rekke sosiale ordninger som følge av permitteringer, arbeidsledighet, sykdom og stans i oppfølging. Når ferien kommer i 2021, vil mottakere av dagpenger i 2020 ikke motta feriepengene, og som følge av dette vil mange oppleve å ha mindre å leve av. Disse medlemmer påpeker at mangelen på feriepengene neste sommer først og fremst vil ramme enkeltpersoner og familier, men også næringslivet og norsk økonomi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016 og Innst. 15 S (2015–2016), der Arbeiderpartiet hadde følgende merknader og forslag:

«Disse medlemmer peker på at dagpengemottakere som har mottatt dagpenger i mer enn åtte uker i løpet av et kalenderår hittil har rett til feriepengene, men at regjeringen nå fjerner denne rettigheten, med budsjettvirkning først fra 2016. Disse medlemmer mener dette rammer en allerede sårbar gruppe, og ønsker å opprettholde feriepengetillegget for dagpengemottakere på samme nivå som i dag. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

‘Stortinget ber regjeringen videreføre feriepengere rettighetene for mottakere av dagpenger.’»

Disse medlemmer viser til at forslaget ble nedstemt av stortingsflertallet.

Disse medlemmer viser også til Stortingets behandling av trontalen 5. og 6. oktober 2020, der Arbeiderpartiet fremmet følgende forslag nr. 21:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i folketrygdloven som innebærer at ordningen med ferietillegg til de som mottar dagpenger gjeninnføres.»

Forslaget fikk støtte fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt og ble nedstemt.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil påpeke at ferietillegget i dagpengeordningen ble innført av velferdspolitiske grunner i mai 1978. Tanken var at dagpengemottakerne skulle kunne ta ferie fra den aktive arbeidssøkeraktiviteten uten å tape økonomisk på dette. Ferietillegget i dagpengeordningen ble fjernet i statsbudsjettet for 2015, med virkning fra 1. januar 2015. Da var det bare arbeidssøkere som hadde mottatt dagpenger i mer enn åtte uker i løpet av et kalenderår, som hadde rett til ferietillegg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Vedtak til lov

om endring av folketrygdloven (gjeninnføring av ferietillegget til dagpenger)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 4-14 skal lyde:

§ 4-14. Ferietillegg

Til medlem som har mottatt dagpenger i mer enn åtte uker i løpet av et kalenderår, ytes et ferietillegg til dagpengene.

Ferietillegget utgjør 9,5 prosent av de dagpengene som er utbetalt i kalenderåret.

Ferietillegget utbetales snarest mulig etter utgangen av ferieopptjeningsåret, eller når medlemmet har hevet dagpenger i en full stønadperiode, jf. § 4-15 første og andre ledd.

II

Loven trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2020.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Vedtak til lov

om endring av folketrygdloven (gjeninnføring av ferietillegget til dagpenger)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 4-14 skal lyde:

§ 4-14. *Ferietillegg*

Til medlem som har mottatt dagpenger i mer enn åtte uker i løpet av et kalenderår, ytes et ferietillegg til dagpengene.

Ferietillegget utgjør 9,5 prosent av de dagpengene som er utbetalt i kalenderåret.

Ferietillegget utbetales snarest mulig etter utgangen av ferieopptjeningsåret, eller når medlemmet har hevet

dagpenger i en full stønadsperiode, jf. § 4-15 første og andre ledd.

II

Loven trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2020.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:148 L (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å gjeninnføre ferietillegget til dagpengene – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 22. oktober 2020

Erlend Wiborg

leder

Torill Selsvold Nyborg

ordfører

Vedlegg

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/2657-

Dato
7. september 2020

Svar på representantforslag fra representanten Bjørnar Moxnes om å gjeninnføre ferietillegget til dagpengene

Jeg viser til Dokument 8:148 L (2019-2020) Representantforslag fra stortingsrepresentanten Bjørnar Moxnes om å gjeninnføre ferietillegget til dagpengeordningen. Forslaget har sin bakgrunn i den høye arbeidsledigheten som følge av covid-19-pandemien, som har medført et svært høyt antall dagpengemottakere. Forslagsstiller mener at det vil slå negativt ut både for den enkelte ledige og for omløpet i norsk økonomi dersom de ledige ikke får utbetalt ferietillegg neste år tilsvarende den perioden de har vært arbeidsledige.

Nærmere om den avviklede ordningen med ferietillegg

Arbeidssøkere som hadde mottatt dagpenger i mer enn åtte uker i løpet av et kalenderår, hadde tidligere rett til ferietillegg. Ferietillegget tilsvarte 9,5 prosent av brutto utbetalte dagpenger i løpet av foregående kalenderår, og ble utbetalt i månedsskiftet januar/februar året etter opptjening. Ferietillegget ble utbetalt uavhengig av om stønadsmottakeren tok ferie eller ikke, og uavhengig av om dagpengeperioden var avsluttet på dette tidspunktet. Ferietillegget ble avviklet med virkning fra 1. januar 2015.

Bakgrunnen for den tidligere ordningen med ferietillegg, var at dagpengemottakere ikke kan ta ferie i ordinær forstand uten at dagpengene faller bort. Dagpengemottakerne plikter å melde fra til Arbeids- og velferdsetaten dersom de en meldeperiode ikke har vært disponible for arbeidsmarkedet, f. eks dersom de har hatt ferie eller på annen måte ikke har vært reelle arbeidssøkere.

Ferietillegget i dagpengeordningen ble innført av velferdspolitiske grunner i mai 1978. Tanken var at dagpengemottakere skulle kunne ta ferie fra den aktive arbeidssøkeraktiviteten uten å tape økonomisk på dette.

Bakgrunnen for avviklingen av ferietillegget f.o.m. 1. januar 2015

Ferietillegget ble utbetalt i månedsskiftet januar/februar året etter utbetalingen av de dagpengene som dannet grunnlaget for beregningen. For de fleste kom utbetalingen da etter at de hadde fått nytt arbeid. Ordningen ble derfor vurdert som en lite målrettet overføring til personer i arbeid.

Ferietillegget gjorde dessuten at bruttokompensasjonen i dagpengeordningen steg fra om lag 62,4 til 68,3 prosent for de som fikk dagpenger i mer enn åtte uker, uten at det høyere kompensasjonsnivået var arbeidsmarkedsfaglig begrunnet. Dette ble vurdert å kunne gi uheldige insentiver.

Det ble også vurdert som uheldig at de som tok ferie uten å opplyse om dette til Arbeids- og velferdsetaten, og derfor ikke fikk reduserte dagpenger, kom bedre ut enn dem som meldte fra om ferien og fikk dagpengene stoppet i ferietiden.

Ferietillegget ble derfor avviklet, og det ble i stedet innført en rett for langtidsledige til å motta dagpenger i forbindelse med feriefravær. Dette innebærer at en dagpengemottaker som har mottatt dagpenger i 52 uker eller mer, er fritatt fra kravet om å være reell arbeidssøker i inntil fire uker når han eller hun tar ferie, slik at vedkommende kan motta dagpenger under ferieavviklingen. Innføringen av ordningen med at langtidsledige fikk anledning til å motta dagpenger i ferien, ble også antatt å gi insentiver til at flere oppgir feriefravær til Arbeids- og velferdsetaten på meldekortet.

Vurdering av forslaget

Grunnprinsippet i dagpengeordningen er at dagpengemottakerne skal være reelle arbeidssøkere, dvs. aktive arbeidssøkere og disponible for arbeid. En dagpengemottaker som tar ferie fra arbeidssøkingen, anses ikke som reell arbeidssøker, og skal da ikke ha dagpenger.

Tanken bak ferietillegget var at dagpengemottakerne skulle kunne ta ferie uten å bli straffet økonomisk. Velferdspolitisk sett var ordningen imidlertid lite treffsikker, tatt i betraktning av at tillegget ble utbetalt i januar/februar året etter at rettighetene var opptjent, og på et tidspunkt da hovedtyngden av de ledige var tilbake i fullt arbeid.

Det avviklede ferietillegget hadde flere uheldige insentivvirkninger. For det første gjorde ferietillegget at bruttokompensasjonen i dagpengeordningen steg fra om lag 62,4 til 68,3 prosent for dagpengemottakere som hadde vært ledig i mer enn åtte uker, noe som kunne gi insentiv til lengre dagpengeperioder enn nødvendig.

For det andre kunne ordningen ha som uheldig insentiveffekt at dagpengemottakerne ikke oppga feriefravær på meldekortet. De fikk da dagpenger utbetalt også under ferieavviklingen,

og dermed et høyere utbetalingsgrunnlag for beregning av ferietillegget enn de som hadde oppført feriefravær på meldekortet. At ordningen indirekte gir slike insentiver er uheldig, både med hensyn til overgang til arbeid, og fordi det kan gi oppfordring til å gi uriktige opplysninger.

De negative konsekvensene for langtidsledige ved at ferietillegget er avviklet, er oppveid ved at personer som har vært ledige i mer enn 52 uker har rett til inntil fire ukers ferie med dagpenger. Denne ordningen gir dessuten i større grad insentiver til å føre feriefravær på meldekortet. Dette er dermed en mer treffsikker ordning enn det tidligere ferietillegget, siden stønadsmottakeren i den gjeldende ordningen vil få en ytelse på det tidspunktet vedkommende tar ferie.

Dersom ferietillegget blir gjeninnført, kan ordningen som gir langtidsledige rett til dagpenger i inntil fire ukers ferie, ikke bli stående. I motsatt fall vil en dagpengemottaker få utbetalt ferietillegg samme år som vedkommende får fulle dagpenger under ferie i inntil fire uker, noe som vil innebære en dobbeltkompensasjon. Gjeninnføring av ferietillegget forutsetter derfor avvikling av retten til dagpenger under ferie for personer som har vært ledige over 52 uker.

Jeg vurderer dagens ordning, med rett til dagpenger under ferieavvikling for personer med et lengre ledighetsløp, som mer arbeidsmarkedsfaglig treffsikker og bedre egnet til å gi insentiver til overgang til arbeid enn den tidligere ordningen med ferietillegg. Jeg vil på denne bakgrunn ikke tilrå at ferietillegget til dagpengene gjeninnføres.

Med hilsen

Torbjørn Røe Isaksen

